19

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

"Kitaptan sana vahyedilenleri oku, namazı kıl. Kuşkusuz namaz hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak her şeyden önemlidir. Allah yaptıklarınızı bilir."

(Ankebût suresi, 45. ayet.)

Hadis

"Müminler, birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer."

(Müslim, Birr, 66.)

Ramazan Sözlüğü

İbadet:
Boyun eğmek, itaat ve kulluk etmek gibi anlamalara gelir. Yüce Allah'ın yapılmasını emrettiği ve insanların yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar ibadet kapsamına girer. Müslümanlar sadece tek ilah olan Yüce Allah'a ibadet eder, O'na sığınır ve O'ndan yardım dilerler. Allah'tan (c.c.) başka hiçbir varlığa ibadet edilemeyeceği gibi; tapınma, aşırı yüceltme, kayıtsız itaat etme gibi kulluk belirten davranışlarda da bulunulmaz.

Mukabele
19. Cüz

Dua

"... Ey Rabb'imiz! Bize katından bir rahmet ver ve içinde bulunduğumuz şu durumda bize kurtuluş ve doğruluğa ulaşmayı kolaylaştır."

(Kehf suresi, 10. ayet.)

Mani

Sabah akşam şâd olasın
Gamlardan âzâd olasın
Yürüsün âlemde namın
İyilik ile yâd olasın!

Şehirler ve Mekânlar

Fas Karaviyyin Camisi

Kayrevan'daki Şii hâkimiyetinden kaçarak Fas'a gelen fakih Muhammed b. Abdullah el-Fihri'nin kızı Fatıma tarafından 859 yılında inşa ettirilmiştir. Fas'ın eski başkentlerinden Fes şehrinde bulunan Karaviyyin Camisi Fas'taki bütün camilere örnek olmuştur. Fas kültüründe önemli izler bırakan cami, inşasından itibaren bir eğitim ve kültür merkezi hâline gelmiştir. UNESCO'nun Dünya Mirası Listesi'nde dünyanın en eski üniversitesi olarak yer alan Karaviyyin Üniversitesi'nde eğitim sistemi ve usulü bin yılı aşkın bir süredir, zaman zaman değişikliğe uğrasa da, kesintisiz devam etmektedir. Karaviyyin Üniversitesi'ne kayıt yaptırabilmek için Kur'an hafızı olmak gerekmektedir. Felsefecilerden İbn Haldun, İbn Rüşd ve İbn Bâcce, tıp âlimlerinden İbn Meymun, coğrafyacı Eş-Şerif el-İdrisi, mutasavvıflardan Abdüsselam Bin Meşiş gibi birçok âlim Karaviyyin'de okumuştur.

Esma-i Hüsna

El-Vâsi'

"İlmi, kudreti ve rahmetiyle her şeyi kuşatan."

Kudreti ve rahmeti
Kuşatır tüm âlemi
İlmi ile sarmalar
Tüm evreni el-Vâsi'

Mustafa YILMAZ

Sofra Adabı

- Ağzımızda yemek varken konuşmamalıyız.
- Yemek bittiğinde sofranın toplanmasına yardımcı olmalıyız.
- Yemek yerken diğer insanları rahatız edecek sesler çıkarmamaya özen göstermeliyiz.
- Verdiği nimetler için Rabb'imize hamdetmeli, sofrayı hazırlayanlara teşekkür etmeliyiz.
- Cep telefonu ile meşgul olmamalı, sofradaki kişilerle belirli ölçüde sohbet etmeye çalışmalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Musab b. Umeyr

Zengin bir ailenin çocuğu olarak Mekke'de dünyaya geldi. İlk müminlerdendi. Babası ve annesi, İslam'ı terk etmesi için ona çeşitli baskılar yaptılar. Fakat onu dininden vazgeçiremediler.

Hz. Musab, Habeşistan'a ilk hicret edenlerdendi. Hz. Peygamber, onu İslam tarihinin ilk öğretmeni olarak Medine'de görevlendirdi. Bu sebeple Medine'ye ilk hicret eden sahabi olarak da kabul edilir. Medine'ye hicretin başlangıcı olan İkinci Akabe Biati'nin hazırlanması ve gerçekleştirilmesinde önemli görevler üstlendi.

Uhud Gazvesi'nde Hz. Peygamber'in yanından hiç ayrılmayıp sancaktarlık görevini yerine getirdi. Bu savaşta Hz. Musab, Allah Resulü'nü yaralayan kişi tarafından şehit edildi (625). Savaştan sonra şehitler defnedilirken Hz. Peygamber, Hz. Musab'ı yanındakilere göstererek onun bir zamanlar en güzel elbiseleri giydiğini, en güzel yemekleri yediğini fakat Allah (c.c.) ve Resulü'nün sevgisini her şeye tercih ettiğini söylemiştir.

Bir Nasihat

Aceleci davranma ancak güzel davranışlarının karşılığını alacağını da unutma.

Günün Sorusu

Teravih namazının vakti ne zamandır?

Teravih namazı ramazan ayında yatsı namazının farzından sonra kılınır.

Bilmece

Dilerse Allah,
İsterse Allah,
Onsuz olmaz billah,
Kelimei Habibi Rasulillah

İnşallah

Sure

Yâsin Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 83 ayettir. Adını ilk ayeti oluşturan "Yâ-Sîn" harflerinden alır. Kur'an'ın kalbi diye nitelendirilen surede tevhit, nübüvvet ve ahiret konuları işlenir. Hiç kimsenin benzerini ortaya koyamayacağı, Yüce Allah'ın mucizesi olan Kur'an-ı Kerim üzerine yemin edilerek Hz. Muhammed'in (s.a.v) hak peygamber olduğu açıklanır. Yüce Allah'ın emir ve yasaklarını iletmek üzere kendilerine peygamberlerin gönderildiği Ashâbü'l-Karye kıssasına yer verilir. Ashâbü'l-Karye, "bir yerleşim merkezindeki insanlar" anlamına gelir. Bu yerleşim yerine önce iki peygamber gönderilmiş ancak şehir halkı bu peygamberleri inkâr etmiştir. Halkın onları dinlememesi üzerine üçüncü bir peygamber daha görevlendirilir. Bölge halkından sadece bir kişi iman eder. Bu kişi halkı iman etmeye teşvik edince inkârcılar tarafından öldürülür. Nihayet o yerleşim yerinin halkı korkunç bir sesle helak edilir.

Surenin devamında kâinatta Yüce Allah'ın kuvvet ve kudretini gösteren delillerden bahsedilir. Gece ile gündüzün, Güneş ile Ay'ın kendi yörüngesinde yoluna devam etmesi, gemilerin denizde batmadan rahatlıkla yük taşıyabilmesi, ölü toprakların yeşerip hayat bulması ve daha nice ibretlik manzaralar hatırlatılır. Bu ibretlik manzaralara dikkat çekilerek ahiret hayatında nelerle karşılaşılacağı üzerinde durulur.

Şiir

Şükür Ki Kavuştuk Sana

Âsûde bir güzellik sardı her yanı
Sevdası bağrımızda on bir ay nalân
O peri sûret esirgemedi ziyasını
Yine uğradı semtimize
Geldi feyz getirdi
Geldi bereket getirdi
La'lu gevher, inci mercanla doldu gönüller
Sultandı ki, Sultan'a açıldı eller
Ey aşkı ruha ilham veren ay
Ey her katresi bir lezzete imkân veren ay
Ayrılığın bir acıdır seni kaybedene
Vuslatının coşkusu neş'e veren ay
Sendedir "Kadir"lerin saklı olduğu gece
Sendedir her şifanın hemdem olduğu gece
Geldin yine şükür ki kavuştuk sana...

İsmail Bingöl

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan neşesi gönlümüzü ve gözümüzü doyurdu. Binlerce şükür... Şükrümüz, ramazanda neşemizdir, sevincimizdir. Bir küçük sofranın etrafında toplanıp top sesini veya akşam ezanını beklemek, bir bardak suya kavuşmak ve bu süre dâhilinde içimizde biriken tüm duyguları sahibimize arz etmek... İşte neşe bu!

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 49.)

Metin

Bir Müslüman, "Ramazan benim için fırsattır, yani ben orucu sadece mideme tutturmayacağım; kafama, beynime, dilime, her tarafıma tutturacağım, gönlüme tutturacağım, bu benim için milat olacak, yeni bir tövbe olacak, yanlışlarıma başkaldırı olacak" diye bakmalı.

Ben kendi adıma konuşacak olursam ramazan benim için daha baştan hem bir başkaldırı hem bir teslim olmadır. Haksızlıklarıma, zaaflarıma başkaldırı ama üstün olan, mutlak olana teslimiyet. Diğer bir ifadeyle ramazan bütün kavramların anlamlarını bulduğu dengeli bir şekilde vahiy kültürüne odaklanmış bir yaşama biçimi içerisinde insanın yeniden zemzem suyuyla yıkanmasına fırsat veren bir dönemdir.

Mesut Uçakan
(Din ve Hayat Dergisi, 5. sayı, 2008, s. 65-66.)

Dünyada Ramazan

Fas

Ramazan ayı boyunca Fas'ın bazı bölgelerinde nafar denilen görevliler halkı sahura kaldırırlar. Kasaba halkı tarafından seçilen nafarlar, geleneksel gandora kıyafetleri, terlik ve şapkalarıyla Fas sokaklarını dolaşarak bir tür geleneksel korna çalarlar. Orta Doğu'dan Fas'a kadar yayılan bu geleneğin mazisi yedinci yüzyıla kadar dayanır.